

La Costera-La Canal-La Vall d'Albaida

La història amagada **Mariano González**

HONRES FÚNEBRES EN LA SEU DURANT EL SEGLE XVI

L'autor explica la costum antiga de soterrar dins dels temples religiosos els morts i com aquesta pràctica era un signe extern de prestigi social. El dret de sepultura estava sotmés, però, a unes determinades condicions que l'església feia servir.

El costum de soterrar els morts a l'interior de les parròquies, monestirs i convents és ben antic, en principi reservat a una minoria, bé en capelles privades, que eren un signe extern de prestigi social, bé en criptes familiars excavades sota el paviment de les naus. La resta d'enterraments estava situada al voltant de les esglésies, o almenys així va ser en el cas de Santa Maria de Xàtiva, cosa que sabem per una citació de l'any 1426, segons la qual Joana, muller de Ramon, pagava 9 sous al capítol eclesiàstic per una casa "situada davant la iglésia col·legiada e lo fossar," i així seguia cinquanta anys després, en què es parla d'unes cases que estaven davant lo fossar de l'església major i afrontaven amb el corral dels predicadors. Cap a l'any 1500, el cementeri que podem dir *general* es va traslladar fora les muralles, entre la Porta de Santa Tecla i la de Sant Jordi, i en ell se soterraven tots els que no fruíen de la concessió de sepultura a l'interior del temple, perquè l'espai de la Seu era limitat.

El capítol eclesiàstic de la col·legiata era qui concedia el dret de sepultura sota certes condicions, com ara: fer una taula d'altar; posar estovalles, tenir calze, evangelis i un retaule o equivalent, i pagar una quantitat no molt elevada per la concessió, que era perpètua mentre els beneficiaris *cremaren* el dia de Tots Sants i de difunts, és a dir, celebraren les cerimònies fúnebres acostumades almenys eixos dies a l'any. Si deixaven de fer

Capella de Sant Julià i Santa Basilissa en el creuer de la Seu, de la qual van ser patrons des del XVII els Soler

les, s'entenia que la família titular s'havia extingit, i els canonges recuperaven la disponibilitat de la capella o cripta, que concedien a una altra persona que la demanara, la qual buidava d'ossos la tomba i picava l'escut d'armes per col·locar el propi. Posarem alguns

exemples: la Capella de Sant Andreu, que era dels Català, es va concedir en 1583 a **Miquel Llopis Navarro**, i en 1716 a **Gregori Peres**; la que havia sigut dels Cruïlles va ser concedida en 1667 a **Antoni Padilla**; la de Santa Caterina "que solia ser dels Tallades", es va concedir en 1674 a don **Josep Menor**, i la sepultura que era del **Conde del Casal** va passar en 1723 al canonge **Pere Mora Vega**.

En la pràctica, una concessió de capella equivalia a la cessió d'ús d'un espai dins l'església a perpetuïtat per soterrar durant generacions els membres i descendents del mateix llinatge, així com les seues esposes, que normalment pertanyien a altres famí-

lies i llinatges. Ens han arribat nombrosos testimonis del cerimonial funerari corresponent a la segona part del segle XVI, emmarcat per la severitat religiosa post-tridentina. El moment estel·lar de totes les capelles de patronat es produïa en el dia de Tots

Sants i el següent de Difunts, que en la litúrgia valenciana es deia "Dia de partir lo pa". A finals d'octubre, cada família empal·liava els paraments de la seua capella amb teles negres, treia el drap fúnebre amb l'escut familiar brodat, el col·locava sobre les lloses de la cripta i encenia torxes o ciris negres. Com es veu, un escenari lúgubre a més no poder que expressava un respecte quasi místic pels avantpassats amb els quals se sentien units i dels quals se sabien continuadors. El primer de novembre els membres de cada llinatge s'aplegaven i seien en la capella pròpia per tal d'assistir a les hores de vespres de morts, i a l'endemà, el Dia de partir lo pa, igual, per a la missa conventual i els oficis, celebracions que constituïen un esdeveniment del màxim ressò en la ciutat. La Seu estava plena de fidels i, arribat el moment de l'absolució general, el degà i canonges, amb creu alçada, en processó regida per un protocol molt estricte i elaborat, i per un ordre rigorós de prelatió i jerarquia, acompanyats per la cantoria -o cor de xiquets castrats-, passaven una a una per totes les capelles per "absoldre", és a dir, fer el responsori solemne, acte presidit en cada capella per la persona que ostentava el patronat o pel membre de la família de més edat i respecte.

► **Costums que se perden.** A mesura que les famílies titulars de patronats es traslladaven a viure a València, i això va començar en el XVII i s'accentuà en el segle següent, van anar perdent-se els costums i tradicions, perquè els patrons, des de la capital, pagaven per mantenir el dret, però no venien ni assistien, amb la qual cosa la relació afectiva entre el llinatge i la sepultura dels avantpassats es diluïa. La consagració de la Seu nova en 1753 va suposar una *taula rasa* en gran part dels patronats, substituïts pels nous llinatges emergents, i aquell esperit del renaixement va desaparèixer com a cosa del passat.

El PSPV de la Llosa assegura que no se sube a la «web» la grabación íntegra de los plenarios

► Critican que algunas de las sesiones aún no están en la página municipal o que ruegos y preguntas no se colgaron

LEVANTE-EMV LA LLOSA DE RANES

■ El PSPV-PSOE de la Llosa de Ranes ha asegurado que los últimos plenos municipales no han sido colgados en la *web* municipal y que el último de ellos está de manera incompleta: falta el pasaje de la sesión relativo a los ruegos y preguntas. Los socialistas, que en su boletín informativo recuerdan la polémica que hubo al respecto de la grabación de los plenarios, insiste en que hasta el Defensor del Pueblo les dio la razón y el alcalde no tuvo más remedio que permitir que se grabaran, cosa a la que, según denunciaron, se negó en reiteradas ocasiones. Finalmente accedió, pero para permitir sólo que fuera un contratado por el ayuntamiento quien filmara las sesiones para luego trasladarlas a la *web* municipal, insisten. Los socialistas recuerdan que tanto la resolución del Defensor del Pueblo como la de los tribunales exhorta al equipo de gobierno que preside Evarist Aznar, del PP, no sólo a realizar la filmación y ponerla a disposición de los vecinos, sino que debe permitir también que la oposición, por sus propios medios, pueda realizar una grabación de las sesiones. Y es que según denuncian desde el PSPV, el PP de la Llosa se opuso frontalmente a ello. Lo que propició que el grupo socialista acudiera a los juzgados para reclamar que los plenos puedan ser filmados y difundidos.

Exposición de las obras de la XII Bienal de Grabado de Xàtiva

■ La Casa de la Cultura de Xàtiva inaugurará el próximo día 15 la muestra de obra seleccionada de la XII Bienal Internacional de Grabado Josep de Ribera, cuyo ganador fue Daniel García Moragues.

Mes
blanco
en
Nuevo
Centro

Te invitamos a patinar

Recorta y presenta este cupón en la taquilla de la pista de hielo de Nuevo Centro durante el mes de noviembre.

Para patinar de lunes a jueves será necesario presentar un cupón y dos cupones para patinar de viernes a domingo.
Horario de la pista: de lunes a viernes de 17:00 a 21:00 horas y sábados y domingos de 11:00 a 14:00 y de 17:00 a 21:00 horas. Válido según disponibilidad de aforo.

fun
on ice

NUEVO CENTRO
EN EL CORAZÓN DE VALENCIA

COLABORAN
Levante

SUPER

www.nuevocentro.es

Síguenos en: